

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پنل بازرسی

اخلاق حرفه ای در بازرسی

اخلاق حرفه ای در بازرسی

- مقدمه
- هدف از بازرسی
- بازرس
- اخلاق بازرسی در احادیث و روایات
- 4 اصل بنیادین اخلاقی
- اقسام نظارت
- اخلاق در بازرسی
- اصولی که بیانگر رفتار اخلاقی است
- صفات و ویژگی های اخلاقی بازرس
- صفات و ویژگی های قلبی
- صفات و ویژگی های قولی
- صفات و ویژگی های عملی
- سایر خصوصیات
- راهکارهای سیاستی به منظور بهبود و گسترش اخلاق حرفه ای در نظارت و بازرسی

مقدمه

■ اهمیت نقش و جایگاه رعایت اخلاق اسلامی و موازین شرعی در نظارت و بازرسی بر هیچ کس پوشیده نیست و با توجه به وظیفه حساس بازرسی و نظارت، بازتاب این موازین اخلاقی در منش و کردار بازرسان بسی مهم و حیاتی است.

امام صادق(ع):محبوبترین دوستان من کسی است که عیوبم را به من هدیه کند

هدف از بازرسی

- هدف از بازرسی اصلاح امور است
- بازرس باید بر این باور باشد که در انجام بازرسی ها صرفا با هدف زدودن معایب و رفع کاستی ها در کشف و رفع عیوب مدیران و دست اندرکاران نظام اسلامی تلاش می کند و این عمل در واقع هدیه ای است برای فرد بازرسی شونده
- پس می بینیم که غایت فرهنگ نظارت و پاسخگویی اصلاح امور و ترغیب به انجام اعمال نیکو و دوری از فساد است

بازرس

■ بازرس کسی است که به ارزیابی عملکرد افراد و سازمان می پردازد تا در صورت صحت اعمال آنها موجبات تشویق و ارتقای سلامت نظام اداری را فراهم نماید و در صورتی که در فرایند بازرسی به تخلف عاملان پی ببرد با گزارش خود زمینه تنبیه و مجازات متخلفین را فراهم سازد

اخلاق بازرسی در احادیث و روایات

- از جمله مصادیق بازر در این عرصه نامه 53 نهج البلاغه می باشد که مولای متقیان به مالک اشتر آنگاه که وی را به حکومت مصر برگزید مرقوم داشتند و امروزه از آن به عنوان سند منشور حکومتداری در سطح جهان نام می برند
- بازر در نظام اسلامی کارگزاری است که در مقام و جایگاه آمر به معروف و ناهی از منکر قرار دارد و می بایست دارای خصوصیات و ویژگی های اخلاقی خاصی باشد.

4 اصل بنیادین اخلاقی

- رعایت تقوای الهی
- مقدم داشتن طاعت حق
- عمل نمودن به واجبات و سنن الهی
- یاری رساندن خداوند متعال با قلب و دست و زبان

اقسام نظارت

- نظارت قدسی
- نظارت خودکنترلی
- نظارت غیر (همگانی/حکومتی)

اخلاق در بازرسی

- اخلاق از نظر لغوی به معنی خلق و خوی و جمعی از صفات و ویژگی های خاص فردی در رفتار و عادات است
- اخلاق حرفه ای مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه ها را تعیین می نماید و هدف آن محقق کردن این است که در سازمان چه ارزشهایی را چه موقع باید حفظ کرد و اشاعه داد و در واقع نوعی تعهد و وجدان کاری است
- اخلاق حرفه ای ترکیبی از موقعیت فرد در سازمان و با افرادی که در محیط با او مشترک هستند و در واقع تنظیم کننده روابط با دیگران در چارچوب اهداف سازمانی است

اصولی که بیانگر رفتار اخلاقی است

- عمل کردن مطابق قانون
- عمل کردن مطابق عدالت، برابری و آزادی
- عمل کردن به گونه ای که بهترین نتایج و پیامدها را برای بیشترین افراد داشته باشد
- عمل کردن مطابق با شایستگی ها
- عمل کردن به شیوه ای که باعث رضایت وجدان می شود
- عمل کردن به شیوه ای که باعث رفع نیازها و احتیاجات شود

صفات و ویژگی های اخلاقی بازرس

- صفات و ویژگی های قلبی: نیات و گرایشهای درونی است که بازرس باید به آنها متصف باشد و یا از برخی از آنها دوری جوید
- صفات و ویژگی های قولی: صفاتی که به مرحله سخن گفتن مربوط است
- صفات و ویژگی های عملی: صفاتی که بازرسان در مقام عمل باید به آنها متصف شوند تا در حرفه خود به موفقیت برسند

صفات و ویژگی های قلبی

- اخلاص در عمل
- نصیحت و خیرخواهی
- توکل بر خدا
- غضب و خشم در مواجهه با ظلم ها و جرم ها
- عدم کینه و دشمنی
- مناعت طبع، بلند نظری، محکم و استوار بودن
- حسن ظن و سوء ظن (عدم تجسس در مسائل شخصی، کنجکاوی های مضر و فتنه انگیز و بی فایده)
- دینداری و عقیده به هدف
- خداترسی
- صمت و سکوت (پرهیز از کم گویی و زیاده گویی در بیان حقایق)

صفات و ویژگی های قولی

- مرتبط با سخن گفتن و نقل قول کردن:
- عیب پوشی
- تیزبینی و جدیت
- صداقت و راستگویی
- عزت نفس و پرهیز از ذلت و خواری
- بازرسی همراه با مهربانی
- پرهیز از موضع تهمت
- حق گویی
- مدارا و سازش در رفتار
- امانت داری
- وفاداری
- نشاط کاری و روحیه مثبت

صفات و ویژگی های عملی

- صفاتی که در عمل بازرسان نمود دارد:
- تواضع
- لزوم بر صبر در عمل و پرهیز از شتاب زدگی
- صبر و پشتکار و پرهیز از کسلی و سستی
- پرهیز از دریافت رشوه
- علم و آگاهی
- خوش خویی و خوش رویی
- عدم تعجیل و شتابزدگی
- خودحسابرسی و خودکنترلی
- بهره مندی از تخصص و تعهد
- عدم تعصب و جانبداری
- عدم توجه به ظاهر سازی افراد
- عدم تاثیر شخصیت بر ارزیابی
- شجاعت و فراست
- برخورد با خطاکار

سایر خصوصیات

- استفاده از تیمی از افراد با مهارت ها و قابلیت های مختلف
- بهره مندی از نظرات مشاورین و متخصصان
- بازرسی از عملکرد ها با در دست داشتن شاخص های معتبر و علمی
- بکارگیری فناوری اطلاعات در کسب و تحلیل اطلاعات
- حفظ توام حریم بیت المال و حرمت و حقوق افراد
- تشخیص انواع مفاسد و تمیز میان آنها
- تمایز قائل شدن بین نظارت و تجسس در حریم خصوصی
- دقت در ارزیابی
- برنامه ریزی
- اعتمادسازی
- رعایت بی طرفی و عدالت

راهکارهای سیاستی به منظور بهبود و گسترش اخلاق حرفه‌ای در نظارت و بازرسی

- فراهم ساختن بستر آموزش
- ایجاد شناسه‌های اخلاقی یا آیین نامه اخلاقی (فهرستی از بایدها و نبایدها)
- تهیه منشور اخلاقی
- توجه به راهبرد توضیح خواستن به عنوان یکی از ابزارهای استراتژی نفوذ
- ضرورت توجه به اخلاق از دیدگاه فرهنگ اسلامی
- ایجاد تعهد در سازمان
- لزوم رعایت اخلاق شغلی (بایدها و نبایدها در کارکنان)